

Regeringens ældrereform – løser den ældreområdets udfordringer?

Oplæg v. Pia Kürstein Kjellberg

Temadag i Ældresagen

Silkeborg, d. 30-5-2024

Regeringens ældrereform

Du bliver aldrig for gammel til at have det godt

Slagplan

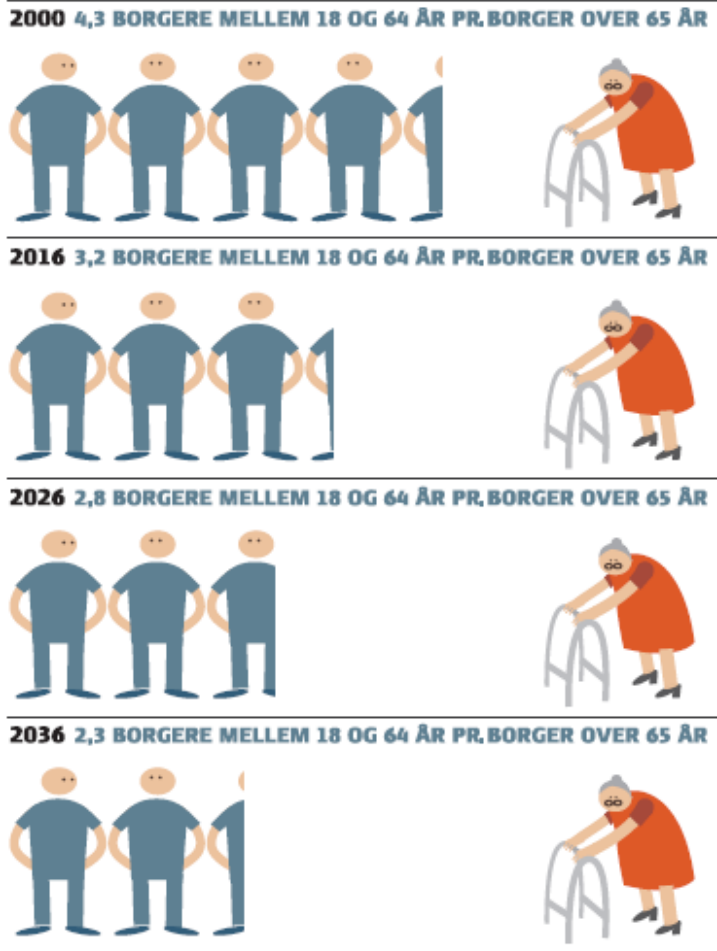
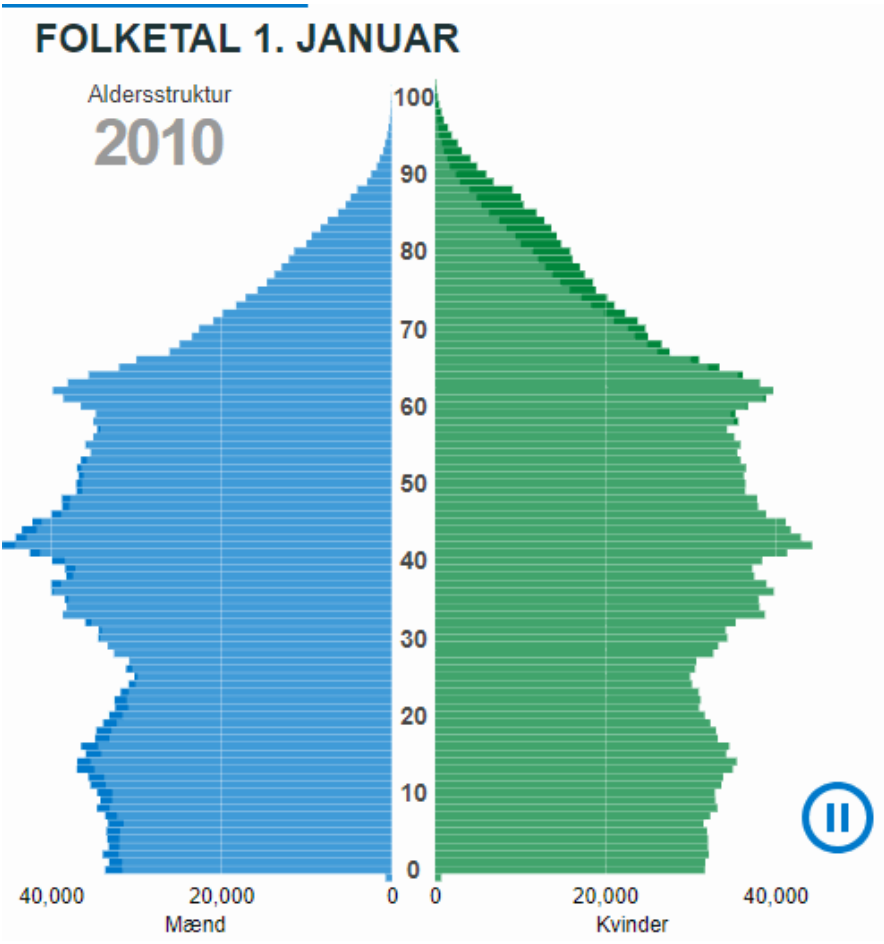
- > Ældreområdets udfordringer og nødvendige indsatser
- > Inspirationen fra Nederlandene
- > Regeringens ældrereform
- > Spørgsmål og svar – fx
  - > Kan kommunerne håndtere de nye tiltag, bl.a. teams?
  - > 1 milliard til fordeling blandt 98 kommuner – er det dækkende?
  - > Hvem skal føre tilsyn med, om kommunerne lever op til de nye tiltag?
  - > Nye skandalesager er allerede dukket op...
  - > Andet/mere...

Ældreområdetets udfordringer og nødvendige indsatser

Udfordringsbilledet (1): Demografi

Vi mangler ca. 15.000
sosu'er i 2030
(Finansministeriet)

Kommunerne har
allerede nu svært
ved at rekruttere
(KL)

Kilde: Danmarks Statistik

Udfordringsbilledet (2): Multisygdom

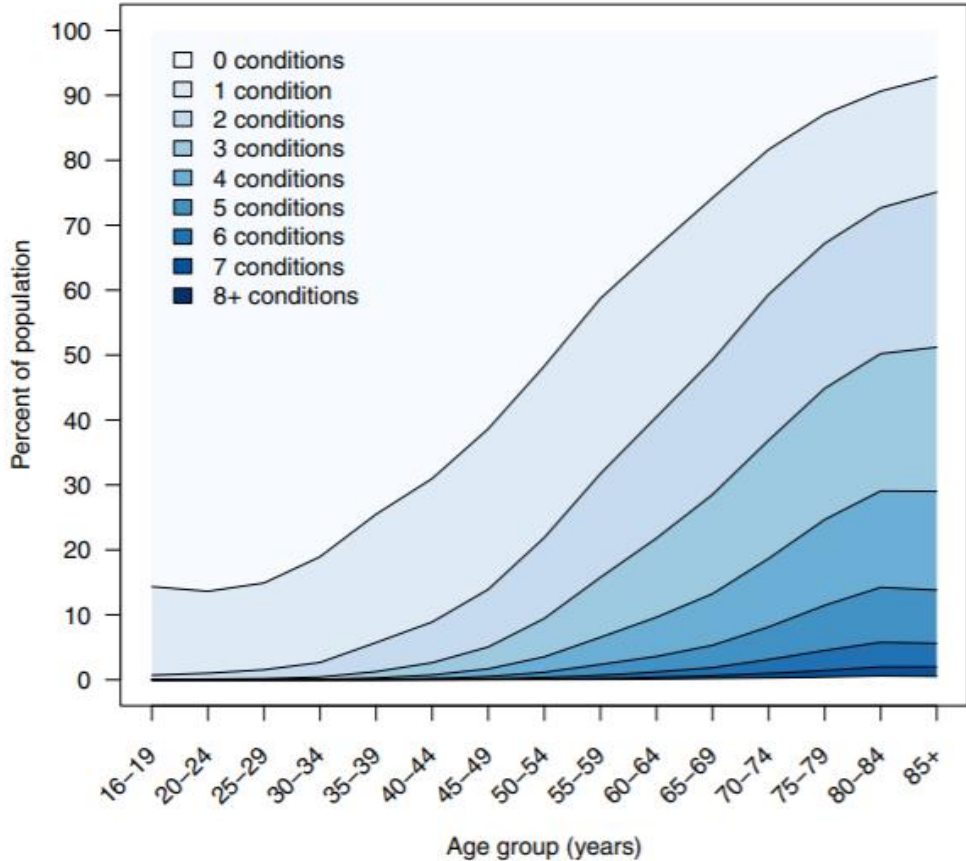

Fig. 1 Number of chronic conditions by age group

Antallet af mennesker med demens på plejecentre anslås til 65-80% (Alzheimerforeningen)

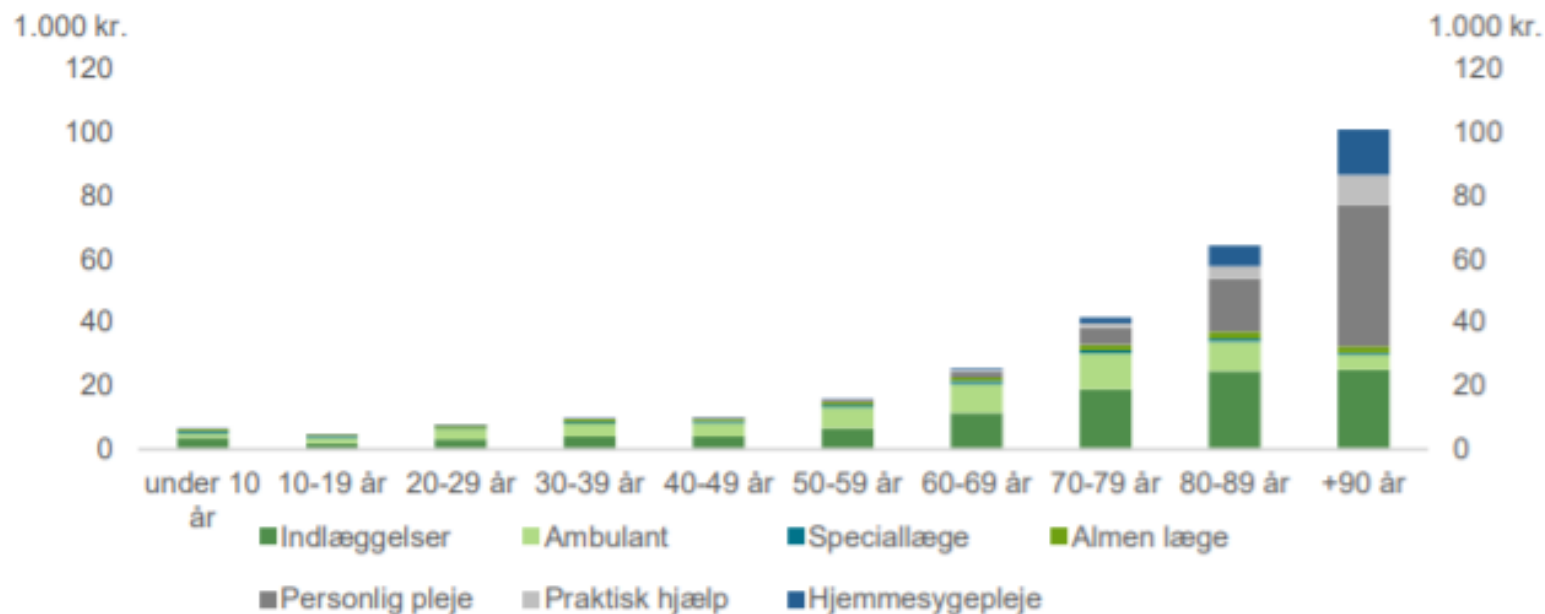
Halvdelen af alle plejehjemsbeboere har en eller flere andre kroniske lidelser (Sundheds- og Ældreministeriet 2017)

Kilde: SCHIØTZ et al. (2017). BMC Public Health

Udfordringsbilledet (3): Økonomi

Problemet ligger i kommunerne (!)

Figur 6
Udgifter pr. indbygger i det regionale sundhedsvæsen og den kommunale hjemmepleje og hjemmesygepleje

NB plejebolig er ikke med i opgørelsen (!)

Anm.: Udgifter til indlæggelser og ambulante besøg følger DRG/Dags produktionsværdien, mens udgifter til almen praksis og speciallægehjælp i praksissektoren er opgjort ud fra det aktivitetsafhængige bruttohonorar. Udgifter til den kommunale hjemmepleje og hjemmesygepleje følger regnskabsudgiften 2015 og er fordelt på alder ud fra de kommunale omsorgsregistre.

Kilde: CPR-registeret, LPR (DRG-grupperet), Sygesikringsregisteret, de kommunale omsorgsregistre (EOJ), de kommunale regnskaber og egne beregninger.

Nødvendige indsatser (1): Tidlig opsporing og mere kompleks sygepleje

Daglig – vedvarende – **observation** af borgernes funktionsevne og helbredstilstand

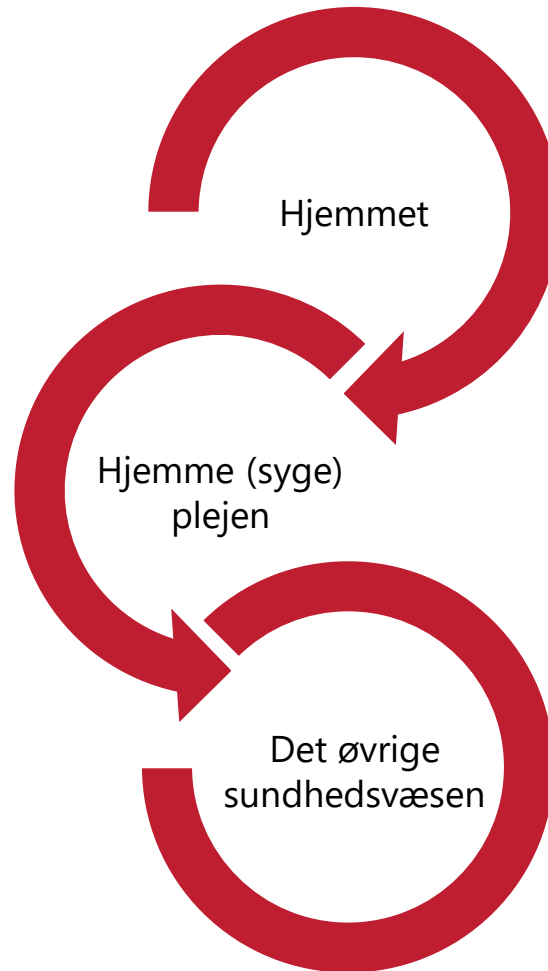
Reaktion v ændringer

Tæt **tværfagligt samarbejde** og dialog mellem (bl.a.)

- *social- og sundhedshjælpere
- *social- og sundhedsassistenter
- *sygeplejersker

Tæt **tværsektorielt samarbejde** og dialog mellem

- *hjemme (syge) plejen
- *almen praksis
- *sygehus

 SUNDHEDSSTYRELSEN

Tidlig opsporing af forringet helbredstilstand og nedsat funktionsevne hos ældre mennesker

ANBEFALINGER TIL ARBEJDSGANGE OG ANVENDELSE AF REDSKABER

2017

 SUNDHEDSSTYRELSEN

Kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygeplejen

- krav og anbefalinger til varetagelse af særlige sygeplejeindsatser

Nødvendige indsatser (2): Rehabilitering som paradigme

Ny ydelse i Serviceloven
– men meget mere end det!

Effektiv rehabilitering kræver:

Daglig – vedvarende – **observation** af borgernes funktionsevne og helbredstilstand

Løbende tilpasning af hjælpen, så den matcher borgerens aktuelle behov

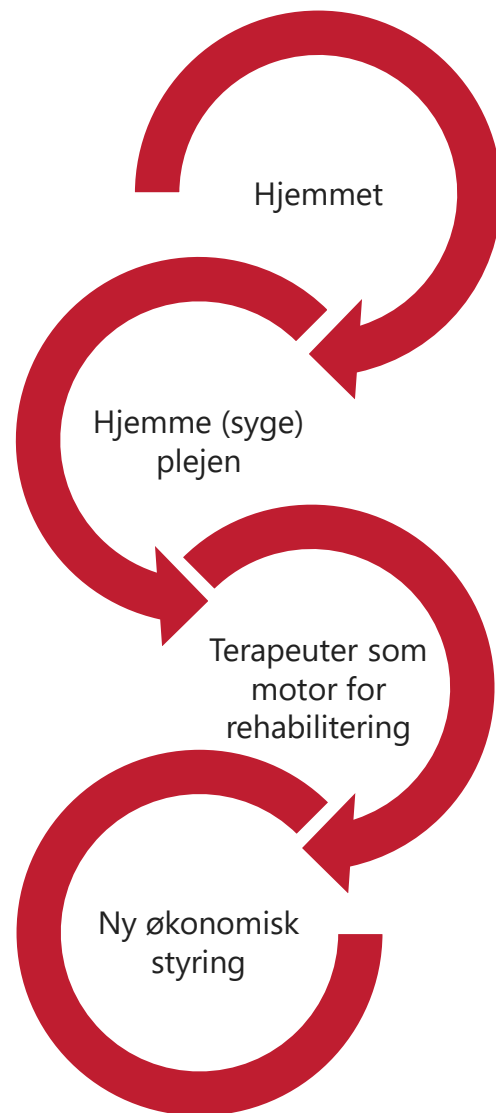
Tæt **tværfagligt samarbejde** og dialog mellem (bl.a.)

*social- og sundhedshjælpere

*social- og sundhedsassistenter -

*fysio- og ergoterapeuter

Ny økonomisk styring med fokus på faglig frihed og konkrete resultater

Ny version
på vej

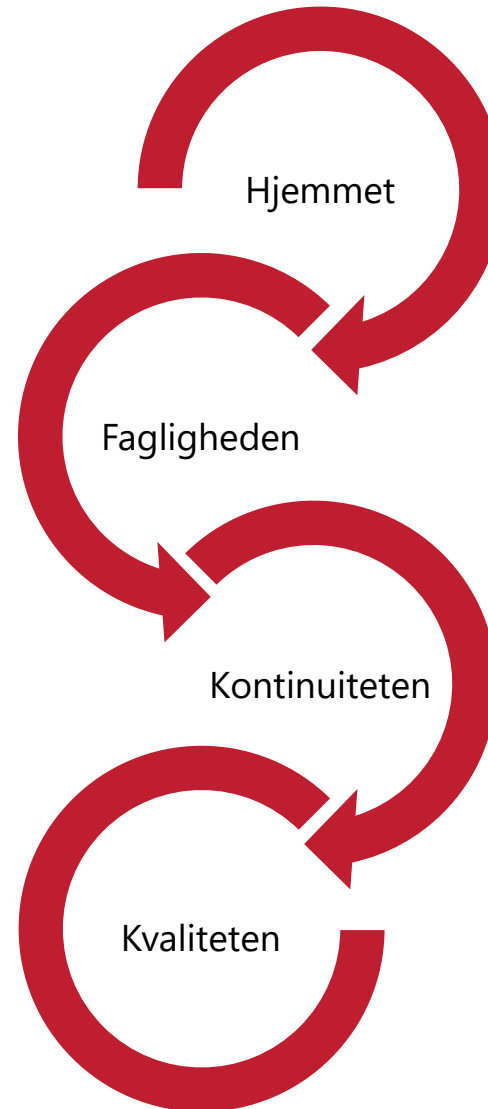
Nødvendige indsatser (3): Kontinuitet og kvalitet

Når man **spørger borgerne**, så er kontinuitet i sosu relationerne det vigtigste for deres oplevelse af kvalitet og sammenhæng i ydelserne!

Det er uproblematisk, at der kommer en sygeplejerske og/eller terapeut, bare de slipper for "**de 300 fra hjemmeplejen**"

Når medarbejderne i hjemmeplejen aldrig har været i hjemmet før, lader de borgerne guide opgaveløsningen – og det giver **kvalitetsudfordringer**.

Kvalitetsudfordringerne opleves både af ressourcestærke og ikke ressourcestærke borgere, men har størst konsekvenser for de sidstnævnte.

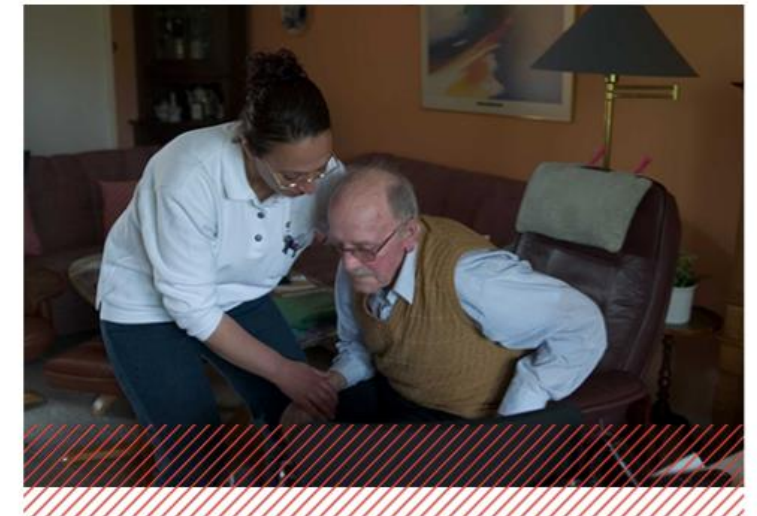

VIDEN I
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Oplevelse af sammenhæng i den
kommunale pleje og hjælp

En kvalitativ undersøgelse blandt hjemmeboende ældre

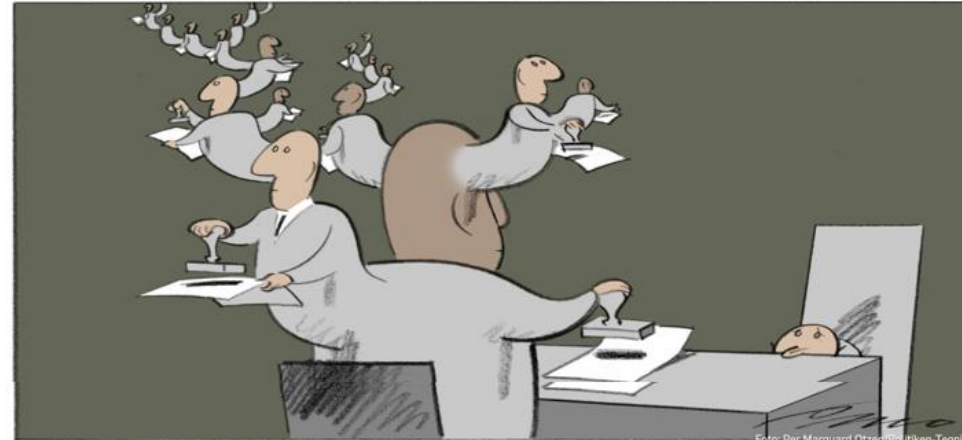
Helle Max Martin og Stinne Aaløkke Ballegaard

Nødvendige indsatser (4): Afbureaukratisering

- Flere mennesker, der arbejder med borgerne
- Færre mennesker, der er beskæftiget med ledelse og administration
- Spørgsmålet er ikke om, men hvordan
- NB gensidige afhængigheder!

Glem alt om afbureaukratisering. Det kommer aldrig til at ske

Det kan siges meget kort: Alle hidtidige bestræbelser for at tage livet af det meningsløse bureaukrati i det offentlige er mislykkedes. Og der er ingen grund til at tro, at det vil ændre sig.

DEBATINDLÆG 10. FEB. 2022 KL. 10.25

BETTINA POST
socialrådgiver

Politiken d 10.2.2022

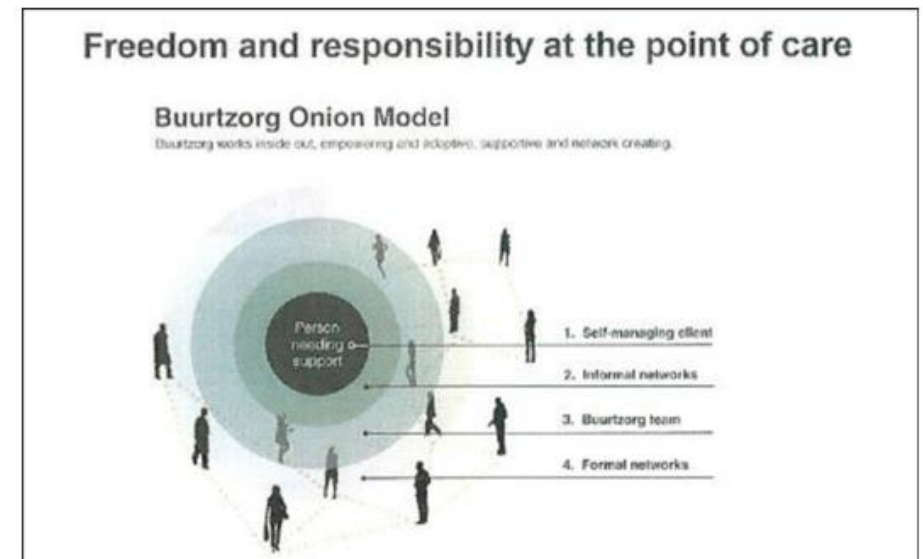
VIVE

Inspirationen fra Nederlandene

Inspiration fra Nederlandene

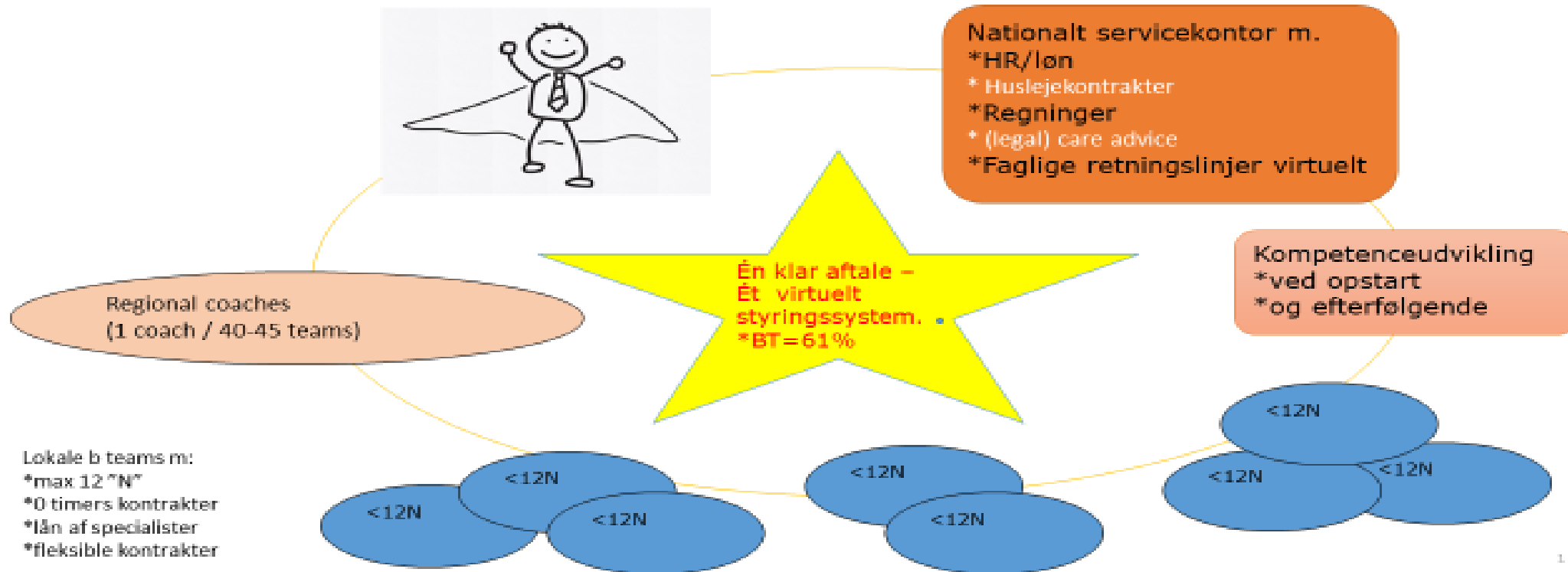
- > Små selvstyrende teams med max 12 sygeplejersker, assistenter og hjælpere (+ terapeuter)
- > Afsæt i ideen om den selvhjulpne borger, der understøttes af netværket og civilsamfundet før han eller hun understøttes af teamet
- > Personlig pleje og sygepleje under én lov – praktisk bistand og langtidspleje under en anden (brugerbetaling på praktisk bistand)
- > En helt simpel organisation med stærk værdistyring, erfarne sygeplejersker som coaches og en fast aftale om at bruge 61% af tiden på borgerne
- > Et (kun et) IT system der er skræddersyet teamet
- > Farvel til BUM modellen og goddag til
  - > rehabiliteringskultur
  - > krav om sygeplejefaglig udredning hver 3. måned
  - > databaserede analyser og stikprøveaudit...

"Nurses don't need managers, they need other nurses" (Jos de Blok)

Kilde: Drennan et. al 2017

Buurtzorg: Den organisatoriske grundmodel

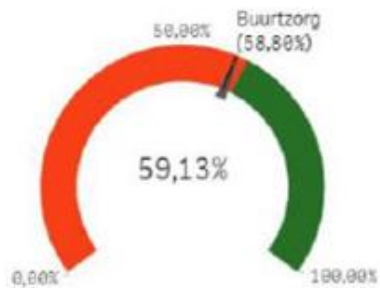
Teamoverblik

Borgertilfredshed

Alleen resultaten uit de nieuwe cliënttevredenheid worden hierin meegenomen.

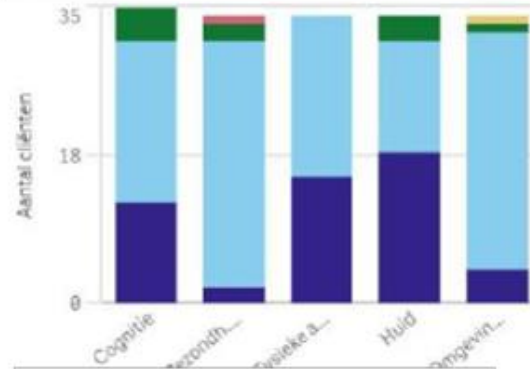

Brugertid

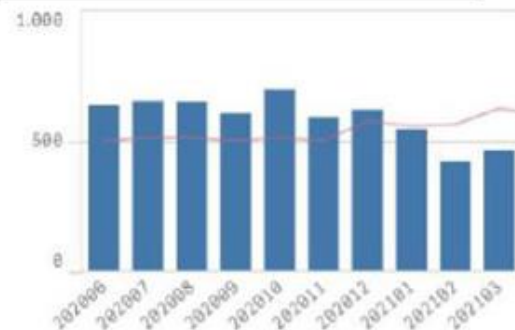

Aftale: 61%

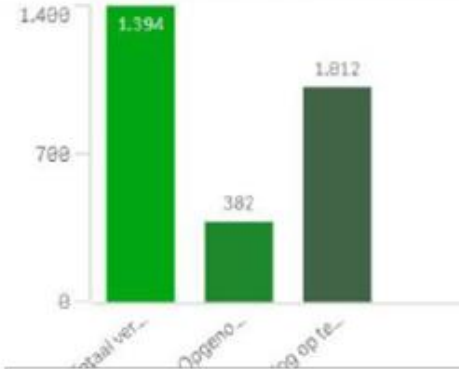
Populationsoverblik

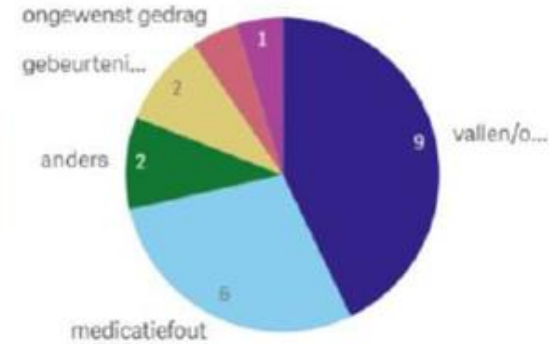
Timer & opgaver

Fraværsoversigt

Utsigtede hændelser

Måling af BTP

Tabel 1. Brugertidsprocenter jf. BTP modellen (Danmark) og BO modellen (Holland)

	BTP	BO
Tæller	Direkte brugertid	Direkte og indirekte brugertid*
Nævner	Arbejdstid eks. fravær	Arbejdstid inkl. fravær

*den indirekte brugertid opgøres eksklusive transport over fem minutter.

Kilde: Kjellberg et al 2022, s. 1.

*NB forskellen i opgørelsesmetode – vi kan ikke lave en direkte sammenligning af brugertid i de to modeller

*NB også forskellene i opgørelsesmetode – det betyder noget, hvad man inkluderer i såvel tælleren som nævneren

Foreløbige danske erfaringer

- Der er foreløbigt gode erfaringer med større eller mindre, mere eller mindre tværfaglige, mere eller mindre selvstyrende teams ift. i) kontinuitet, ii) tværfaglig indsats med afsæt i borgerens behov, iii) **rehabilitering** og iv) lavere sygefravær.
- Generelt er der stor opbakning til "ideen" – men store forskelle på kommunernes udviklingsprojekter
- Få kommuner har arbejdet strategisk med (ny) IT understøttelse – og dem der har, har haft store vanskeligheder med reelt at udvikle noget, der er nyt (add on's ikke nytænkning)
- De nuværende systemer fastholder eksisterende paragraf- og faggruppeorganisering og modvirker den (nødvendige) fleksibilitet og tværfaglighed vi har brug for, hvis vi skal møde fremtidens udfordringer (se også anbefalingerne fra Robusthedskommissionen)
- Der er brug for nye løsninger – og løsninger der tænker **radikalt anderledes** end i dag
- Nederlandene kan inspirere, også ift udvikling af simpel og brugervenlig IT
- Spg er, hvem der gør noget først 😊

Regeringens ældrereform

Regeringens ældrereform med helhedspleje som omdrejningspunkt

Værdi om **selvbestemmelse** – herunder helhedspleje, borgernær visitation, faste teams og tillid til borgerne i tildeling af hjælpemidler

Værdi om **tillid** – herunder tilsynsreform, mindre bureaukrati og flere til at tage del i det borgernære arbejde

Værdi om **lokalforankring** – herunder lokalplejehjem, tæt samspil med pårørende/civilsamfund samt strategi for udbredelse af velfærdsteknologi

Håret i suppen?

ÆLDRELOV

Forsker: Helhedspleje uden sygepleje giver ingen mening

Regeringens ambition om afbureaukratisering og helhedspleje er sympatisk – men helhed uden sygepleje giver ingen mening, når man tager afsæt i hjemmeplejen og plejecentrenes virkelighed, mener projektchef i Vive.

“Vi har lavet legoklodserne”
(ældreministeren)

“Vi afventer
sundhedsstrukturkommissionen”
(sundhedsministeren)

“Vi finder ud af det”
(statsministeren)

To be continued...

Sundhedsstrukturkommissionens deadline: Foråret 2024

Tre opmærksomhedspunkter

> Det handler om selvbestemmelse!

Hvordan sikrer vi faglighed i opgaveløsningen, så det ikke (kun) bliver den ældres egne ønsker om at bage pandekager der bliver bestemmende for indsatsen i hjemmet?

> Det handler om tillid!

Kan bureaukrater afbureaukratisere sig selv, eller afføder regeringens (gode) intentioner om afbureaukratisering blot mere bureaukrati, statsligt såvel som kommunalt?

> Det handler om lokalforankring!

Kan vi etablere et bedre samarbejde med borgere, pårørende, naboer og civilsamfund til fordel for alle – og i givet fald hvordan?

NB teknologi som positiv medspiller.

➤ "Ekspertrådet vil gerne understrege, at der er brug for handling her og nu, hvis vi som samfund skal undgå en decideret nedsmeltning af ældreområdet i dets nuværende form"

Overordnede anbefalinger

- 1) Fokus på de multisyge ældre borgere
- 2) Tæt integration af ældre- og sundhedsområdet
- 3) Udvikling inden for syv temaer, der samlet set skal sikre fremtidens ældreomsorg

Syv temaer for udvikling af fremtidens ældreomsorg

TEMA 1	TEMA 2	TEMA 3	TEMA 4	TEMA 5	TEMA 6	TEMA 7
Ny organisering med faste, tværfaglige og selvstyrende teams	Ny digital understøttelse og øget brug af velfærdsteknologi	Nyt og forbedret samarbejde med civilsamfundet	Nye og mere fleksible boligformer, der fremmer fællesskab og brug af sundheds- og velfærdsteknologi	Nye attraktive arbejdspladser, hvor udvikling integreres med drift	Nyt og bedre tværsæktorielt samarbejde	Vedvarende praksisnær kompetenceudvikling

Spørgsmål & svar

De tilsendte spørgsmål

- Kan kommunerne håndtere de nye tiltag bl.a. teams?
- 1 milliard til fordeling blandt 98 kommuner – er det dækkende?
- Hvem skal/kan føre tilsyn med om kommunerne lever op til de nye tiltag?
- Nye skandalesager er allerede dukket op...

- Andet / mere....

Tak for ordet

Pia Kürstein Kjellberg

piak@vive.dk

<https://www.vive.dk/da/temaer/faste-tvaerfaglige-og-selvstyrende-teams-paa-aeldreomraadet/>